

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 — —
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.
 A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 16.

Folytatása következik.

A meleg napok, amelyen a monarchia népeinek élénk figyelme a fejedelmi nyaralóhely, Ischl felé volt irányítva, ahol három közös miniszter, két miniszterelnök és három szakminiszter egymásnak adták a kilincset Ő Felsége nyaralójában, e napok sem hozták meg a döntést. A válság megoldása el lett halasztva. Legközelebb Budapestre jön a felség, köréje gyűlnek az összes miniszterek és ott fog eldőlni nemcsak a két kabinet sorsa, hanem a monarchia jövőjének szervezete.

Mert a mostani válság tulajdonképpen nemcsak osztrák vagy magyar kormányválság, nemcsak a kiegyezés válsága, hanem valósággal a dualizmus válsága.

Deák Ferencz nagy alkotása, mely visszaállította a magyar alkotmányt, megteremtette az alkotmányos életet a monarchia többi népeinél is, maga ez a dualisztikus szervezet van most válságos helyzetben.

Nem a magyarok veszélyeztetik létét. A magyarok kitartottak hiven mellette. A lefolyt harmincz év alatt egyetlen egy politikai párt küzdött ellene, ma már annak is platonikus a küzdelme. A képviselőházi mandátumoknak alig egy nyolczad részét tudta megkeríteni. A kormánypárt pedig annyira ragaszkodott hozzá, hogy két évtizedes uralom után nagy vívmánynak üdvözölte az »és«

szócska beigtatását is. A dualizmus ke-reteit tágítani semmi áron nem engedte, sőt a nemzeti pártnak jogfejlődési programjával szemben proklamálta a leg-ridegebb konzervativizmust.

Az osztrákok pedig, akik sokáig csak ideiglenes állapotnak tartották a kiegyezést s nem adták fel a Goamnt-Monarchie eszméjét, hanem várták a kedvező alkal-mat, hogy Szent-István országát beolvaszt-hassák az örökös tartományok közé, — az osztrákok pedig, különösen az osztrák-németek a dualizmusban látják legfőbb oltalmukat s görcsösen ragaszkodnak ahhoz.

És mégis válságba jutott a dualizmus eddigi formája. A nyelvrendeletek által előidézett osztrák parlamenti viszonyok döntötték válságba.

A kiegyezésnek egyik alaptörvénye, hogy a monarchia mindkét államában parlamenti kormány-formák útján ujtsák meg 10 évenként a két állam kereske-delmi és vámügyeit. Ennek a feltételnek nem tud eleget tenni Ausztria.

Ez az alkotmányon kívüli állapot már a múlt évben beköszöntött odaát s ezért a múlt decemberben nem lehetett alkot-mányosan megújítani a kiegyezést. Ma-gyarország nem élt vissza a helyzettel. Joga lett volna rögtön megszüntetni a közös vámterületet. Nem tette, hanem egy esztendőre provizóriumot kötött, de fel-tételül állította, hogy új provizóriumot nem köt, hanem 1899. január elsejére véglegesen rendezze a kiegyezés ügyét.

Az osztrák kormányférfiak azonban nem jól használták az időt, legalább si-kere nem volt működésüknek; a parla-ment még ma is munkaképtelen, nincs is kilátás reá, hogy egy hamar javuljanak az állapotok. Ujabb provizóriumot kérnek tehát.

A mi kormányunk azonban nem tehet eleget kérésüknek. Kötö a törvény. Ragasz-kodik hozzá, hogy önálló rendezkedési jogunk alapján kössünk szerződést a jelen-legi tényleges állapotnak fenntartására, tehát vámsorompó felállítására nélkül. Ha az alatt javulnak odaát a viszonyok, ismét visszatérhetünk a régi módhoz, de — véglegesíthetjük is, ha tetszik gazda-sági önállóságunkat.

Éppen ettől félnek az osztrákok, hogy ez a véglegesítés valóban megtörténik és akkor oda a féltett dualizmus, oda a mo-narchia nagyhatalmi állása. Mig Bánffy van a magyar kormány élén, addig nem félnek ettől szomszédaink, de ők is tud-ják, hogy Bánffy nem bérelte ki a mi-niszterelnöki széket. És akkor?

Azért félnek annyira a vám- és ke-reskedelmi szerződéstől és kétségbeesetten küzdenek a provizórium mellett.

Rövid idő múlva eldőlni a nagy kérdés: fenntarthatjuk-e sértetlenül alkotmányun-kat vagy nem? Tényleg ugyan nem nye-rünk, ha keresztül megy is kormányunk javaslata, de alkotmányunknak épségben tartása később meg hozza gyümölcseit.

Addig pedig folytatják a küzdelmet mindkét részről.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A schweizi tehén és — — — én.

(Természetrizai összehasonlítás.)

Irta: Rátkay József.

Régen történt! Könnyen lángoló fiatal-em-ber voltam. Előttöm a gőzeke, egy elképzelné nem tudott maschina volt!

Megjelent a helybeli lapokban, hogy a kis-szántói uradalom fiatal új gazdája, mintagaz-daságot rendez be. Magán uton hallottam — szakértők között, — hogy a tehénészet egyike az ország e nemű legideálisabb munkájának! Azt is mondta az újság, hogy a tiszta kezelésű tej bármily kis mennyiségben, házhoz fog szál-líttatni! — Mert, tudtam is, hogy a tejgazdaság csak czim, hogy azáltal a trágyakészítés legyen előmozdítva: megindítottam egy levelezőlapot a »Kisszántói tejgazdaság«-ba s másnap kap-tunk olyan tejet, olyan vajot, hogy arra még Müller Salamon is azt mondta: »Ez már ne-tüvább!«

Mondja a könyv, hogy én voltam az első megrendelő. Talán ez volt az oka annak, hogy a kocsis is, kiváló jókedvel hozta hozzánk azt a kis tejmennyiséget, a mire az én, akkor még szűkkörű családi asztalomnak szüksége volt.

(Kádár János tisztelt barátom is nagyra-becsül azért, hogy én voltam az első vevője.)

Két hónap is elmúlt. De a kocsis nem vette fel a tej árát, okul adva, hogy majd el-hozzák a nyugtát — annak idején.

A harmadik hónap elején megáll lakásunk előtt egy uri fogat. Kiszáll a kocsiból egy ked-ves moderu uriember s előmutat egy nyugtát, a két hónapon hozzánk hozott tejmennyiségről.

Az a »pár percz«, a mit a kifizetés igénybe vett, egy kis szamarodni mellett, (ak-kor még csak mese számba ment a filloxera) eltartott pár óráig.

Jött a jó szó magától! Hol az egyikőnk, hol a másikőnk mondott valami érdekeset. És az, a ki hallgatta, egyáltalán nem érezte, hogy annak a másiknak a beszéde teher volna ő reá nézve.

Kezdettük a Püspöki község határában levő kavicsbányán, folytattuk a czukorrépa termelésen, a kisszántói gazdasági vasuton, a gőzekén s a pompás tej termelésén.

Guggenberg ur, a korán elhunyt uradalmi tiszt, ura: b. Königswarter ur nevében, meg-hívott a gőzeke megnézéshez. És egy szép őszi napon, a méltóságos báró jóváhagyása mellett, újra megállott házuk előtt egy uri fogat. El-vitt engem kisszántóra, hol egy hatalmas gő-zeke, — nem is szántott, de — ásta az árkot!

Onnan bementünk az urasági majorba a hol »kis vasut« szelte keresztül-kasul az udvart; csörömpölt a szecska-, répavágó gép. Egyik legény, egyik leány, egyik munkás, kézzől-kézre adta a dolgot egymásnak. Kinek kinek meg volt a maga teendője. És nemhogy zavar állt volna be ennél a sokkezű munkánál, de sőt annál simábban ment minden, mert: min-denki tudta, hogy ezzel vagy azzal, mi az ő további teendője.

Az istállóban, — (népszámláláskor, sok szoba nem volt ilyen tiszta) jászol mellett,

türelmesen álltak, vártak a tehének. — Bocsá-nat a hasonlatért, de követválasztáskor láttam ilyen türelmesen ácsorogni a felnyergelt lo-vakat.

Minden jászol mellett más koru, más »nemzetiségű«, de szebbnél szebb tehének vol-tak a jászol egyik oldalához kötve.

Minden 1—2; 3—4-ik stb. jászol köré befutott a gazdasági vasut. Ezen hozták be a tehének számára az eleséget s talán még az ivó-vizet is.

A jelzett napon, répás-szecska »kávétak« a tehének. Ez azonban inkább beillett volna szecska répának, (ad nyitány galuskás turó és turós galuska)

Mig a béresek, (dehogy azok, diplomás tehénészek,) vegyítették a jászolbavalót, mi, (főleg én) néztük a tehének »mókázását!«

Egyik a másikkal csak úgy dévajkodott, foga nincs és — mégis harapni akart. Szarva alig nagyobb egy garasos kiflinél és azzal — persze tréfából, — a társát folyton öklelte. Egy harmadik, az a nélkül is ragyogó tisztaságu vályut törülgette, mint a hogy a tisztaságot szerető ember törülgeti evés előtt a vendéglő tiszta tányérját. A negyedik méregette, hogy meny-nyire nyulik majd el a nyak, jobbra, balra, hogy a »tálaláskor« ha csak lehet a két szom-szédától is »rajzolhasson« valamit! Az ötödik a száját nyalogatta, hogy »egészen tisztán« kezd-hesse meg az uzsonát. A hatodik s a hatvan-hatodik is, épen ugy egyengette magát, mintha meghívott vendég volna, a mindennapi »dejeu-neren.«

Azt a kérdést adja elém, a korán elhunyt kedves modoru Guggenberg: »ismerjem meg,

A bibornok a tüzkárosultaknak.

— A segélyezettek köszönete. —

Pár nappal ezelőtt emlékeztünk meg arról a nagy szerencsétlenségről, amely Hosszu-Pályi község lakosainak egy részét megfosztotta fáradtságos munkájuk ez évi gyümölcsétől s ha a könyörületes szívek nem segítik adományaikkal, ki lennének téve a nyomornak.

Bibornok-püspökünk: dr. *Schlauch Lőrincz* ur ő Eminenciája jótékony szíve sugallatát követve, a legelsőben nyújtotta segítő jobbát a szerencsétlenség által sujtottaknak s adományával letörölte a csapás által sajtolt fájdalom-könnyeiket. 200 frtot adományozott a tüzkárosultaknak.

A bibornok bőkezű adományában részesült hosszu-pályi-i lakosok a következő sorokban rebegnek hálát a jótékony egyházfejedelemnek:

*Főmagasságu és Főtisztelendő Bibornok-
Püspök Ur!*

Nagykegyelmű Urunk és Atyánk!

Főmagasságod atyai szívének megnyilatkozásától mélyen meghatottan mondunk hálát az isteni Gondviselésnek és méltó helyettesének, legkegyelmesebb Főpásztorunknak, mellyel bennünket, családunkat, gyermekeinket, a tüzkár után fenyegető teljes elpusztulástól megmenteni kegyes volt.

Főmagasságodnak, fejedelemhez való. 200 forintnyi kegyadományát még fényesebbé varázsolta a dicsőség ama koronáját, melyet biztosan hiszünk, megad egykoron számára a legirgalmasabb, a legigazságosabb: az isteni Szív! Még tiszteltebbé, gyermeki hódolatunk, ha lehet így szólani, még méltóbb eszményévé téve Főmagasságodnak világsimert nagy alakját.

A mit gyarló ajkaink kifejezni képtelenek, elbeszéli majd szívünk mindennap az irgalmas Atyja előtt forró imánkban, mellyel kérjük a Szívet, hogy hozzá hasonlót, Főmagasságodnak irgalmas szívét: jutalmazza meg Isten, ég, föld Fejedelemségéhez méltóan, gazdagon!

Forró hálánk ismételt kifejezésével vagyunk Főmagasságodnak főpásztori kezeit és szent biborát csókolva jobbjágyi hódolattal: Urge Imre, Miklós Pál, Papp Imre, Halász László, Varga István, Kerek Gábor. Atyi Lajos, Szabó Mihály, Erdei Sándor, Zilahi János, Papp Sándor.

Ugyancsak mély köszönettel és hálával vették a szerencsétlenül járt hosszupályiak ja kegyes adakozásokat Nagyváradról, B.-Püspöki-

ből, Szentjobbról s a jó szívu gyűjtőknek, valamint a velök együtt adakozóknak köszönetüket fejezik ki.

Agyonlőtte vadászat közben.

— Halálos végű baleset. —

Borzalmas szerencsétlenségről értesíti lapunkat kisújszállási levelezőnk.

Tegnapelőtt, vasárnap nyílt meg a hosszú tilalom után az erdő, mező a vadászatkedvelőknek. Ilyenkor erőt vesz még a lesipuskáson is a vadász-szenvedély, hogy egy kissé megriasztja a területen eddigi békét élvező fűrjeket és tapsifüleseket.

A vadász-szenvedély kielégítése azonban már sok szerencsétlenséget okozott, ha olyan ember kezeli a fegyvert, akinek nincs elég gyakorlottsága hozzá, vagy nem eléggé évaatos.

A kisújszállási véres esetenél is így történt a szerencsétlenség.

Az első szabad vadásznapi öröme pár tagból álló kedélyes társaság rándult ki a község határába.

A társaságban részt vettek *Várady Samu* ismert birtokos, továbbá *Bolemann J.* gyógyszerész 17 éves fia is.

Ketten egy kocsiba ültek, s a fiatal ember töltött fegyverét a kocsiban helyezte el s felvette vadászkutyáját is a kocsiba.

Az állat mozgolódott s mint általában a vadászebek, nyugtalan volt a vadászat előtt.

Egy szerencsétlen pillanatban a vadászeb valószínűleg elcsattantotta a töltött fegyver sarkányát, s a töltés a kocsiban ülő *Várady Samu* nagybirtokost találta.

Csakhamar segítségére siettek s orvost akartak hívni, azonban rövid szenvedés után, a különben életerős derék ember kiszenvedett.

A lövés a torkába és a nyakába furódott.

Az egész környéken a szomorú eset alkalmából nagy a részvét a közbebecsülésbe állott tekintélyes nagybirtokos halála felett s nem kevésbé mélyen sujtotta az eset a gyógyszerész és családját.

Az elhunyt nagybirtokost, ki a Kunságon nagy családi összeköttetéssel bírt, Nagyváradon is számosan ismerik. *Korda* Andor magyarországi földbirtokos pedig unokatestvérét gyá-

szolja a szerencsétlen véget ért *Várady Samu*ban.

Temetése ma megy végbe.

Hogy lett Galambos uramból jó ember?

Nincs is olyan nagy sora annak, de azért elmondom, mert egy kissé érdekes, aztán meg hízelni akarok vele — az asszonyoknak.

Szalonokban kevés helyen, de amolyan közönséges emberek még közönségesebb hajlékában mindsűrűbben követik azt a régi, de egy cseppet sem épületes elvet, hogy *»az asszony verve jó!«*

Nagyon sok házastárs között az édes csók helyét a pofonok szoktak csattanni és pedig olyan módon, hogy a »gyöngéd« férj hatalmas tenyere viszi a főszerepet rendesen.

De senkisé megkultiválta ezt a csunya szokást annyira, mint Galambos István uram. Senkisé agyusztalta oly sűrűn hitvestársát, mint ő és egy férjről sem volt annyira elterjedve — különösen asszonyok között — a hyéna-természet, mint ő róla.

No de ez a rossz híresztelés egy cseppet sem hozta ki Galambost rendes kerékvágásából és talán bele is betegedett volna, ha egy nap véletlenül elmaradt volna egy-egy ilyen szép jelenet a házban.

Szinte kereste, kutatta az okot, amilyért aztán jól helybenhagyhatta az ő kedves hitvestársát.

Pedig szép asszony volt ám Galambos uram felesége és jó gazdaszszony, de hiába. Benne volt az urában a rossz természet. Ha forró volt a leves, azt mondta, hogy az csirkét kopasztani való, nem megenni; ha pedig lágymeleg volt, akkor meg kilökte a konyhába, avval a megjegyzéssel, hogy az mosogatólé. Ilyenkor persze mindig hathatóbb argumentumokat is használt.

A szegény asszony csak megadással tűrte a durva ember ütlegelését. Hiába mondták neki a többi asszonyok, hogy hagyja ott Galambos urat, de bizony ő nem akarta ezt megtenni, mert nagyon szerette.

Öreg javas-asszonyok mindenféle füveket adtak a sokszor kék-zöld foltoktól alig látszó asszszonynak, hogy adja be urának, aztán majd elmulik dühös természetű.

Be is adta sorra, de bizony nem érték azok semmit. Még talán dühösebbé tették ezt az embert.

melyik a Schweizban és melyik a Magyarországon nevelt Schweizer tehén?»

Előszedtem minden létezőt, létező és létezendő gazdasági ismeretemet. Néztem a homlokát, szügyét, szemállását; marját, tarkóját, lebernnyegét; a hátat és oldalt elborító sárga foltokat, de sem egyikből sem másból nem tudtam meg, hogy melyik jászolhoz vannak kötve a — mieink!

Az már kétségtelenné lett, hogy a tehének is birnak — nemzetiséggel.

Tétováztam itéletemmel. Pirultam is, mert engem egy igen kedves így okos ember: *Tornay Béla* gazdasági tanintézet igazgató ur tanított az állatok »külemtan«-jára. Még sem mertem »beleugrani« a felelésbe. Féltem attól, hogy ha el nem találom, ötszörös nagynak tűnik fel nemtudásom. Ha pedig eltalálok, füllembe kiáltja »legelső német tanár«, a: »Warum«? s ha ő kérdésre »darum«-mal nem felelek, hatszorosan lesz nagyitva az, a mit kimagyarázni nem tudok.

Bevallottam, hogy az *ismertetőjelt* még csak keresni sem tudom hol.

Azt a tanácsot adta Guggenberg, hogy menjek sorba *minden jászolnál*. Vakarjam meg a homlokát *minden tehénnek!*

Megfogadtam! És csudálatosan nyújtotta felém a fejét az egyik sor tehén. A másik sor minden tehene pedig felém ugrott, mikor kezemmel a homlokát akartam megvakarni.

A páratlan számú jászlak mellett, csupa »szelid bárány« volt minden tehén. A páros

számuak mellett ellenben haragosan készült kezemet felöklelni valamennyi.

Azt gondoltam, hogy a haragosak a *Schweiziek*, a nyalásra kész tehének pedig a *magyarok*, a kik érzik kezemen az — »atyafi szagot.«

— Ellenkezőleg — szólt Guggenberg ur! — A Schweizi nép, legyen az öreg, felserdült leány vagy katonaköteles legény, ha úgy jön a sorja, hogy a tehéneket aznap ő őrzi, koszorut köt a tehének homlokára. Szarva tövét, nyakát, etetés közben is vakarja. Nótákat zeng az állatoknak és azok azt, szinte »szakértelemmel« hallgatják. A fejüket rázzák, ha egy dalt megu tak s míg a szemük pislogása, a fül mozgatása is szünetet tart, ha apa, fiu, leánya már tegnap hallott dalt ismételi. Este haza; reggel a hegyek közé, egyik másik állat nyakát átölelve, halad a tehének mellett az őríz. Délben oda hajtja fejét a fekvő állatra s vagy vakarja, vagy a mellett dalol is az állatnak annyit, hogy szinte »testvéri szeretet« fejlődik ki, állat és ember között! — — — Nálunk pedig? Egy bojtár gyerek őríz 30 — 70 darab tehénet. És mert a mezőre hajtás idejét átalussza, ha felébred, álmosan, haragosan ugrik a — karámban, s vagy a bottal, vagy a szijostorral magyarázza a tehéneknek, hogy »az időt ugyan ő aludta el, hát épen azért (az uradnak azt a tehén mindent) most már hajrá! kifele! Azzal puff! puff! Erre is meg arra is szól az ütleg! Délfelé a tehénész leült. Elalszik! A tehének tilosba megnék! Mikor a legény felébred: újra csak a

kampós-bot, meg a szijostor járja, s nincs a héres száján egy jó szó, mely az állatot »nemezebb érzésre« hangolná!

* * *

Még csak most néztem nagy érdeklődéssel azt, hogy melyik is az a magyar Schweizi? Egytől egyig bebizonyította mind, hogy ő — magyar!

És eltitkolhatatlanul vett erőt rajtam az a meggyőződés, hogy én, mint ember, én is csak *ilyen vagyok!*

Mennyi jóakarát, mennyi némes szándék, mennyi Isten és emberek iránti szeretet van bennem. Milyen bizalmas tudok lenni ahhoz a kinek hozzám is van egy két jó szava s milyen kész vagyok felöklelni azt, a ki álmos, *kócsa-cseléd módjára, paraszatosan szijostorral, bunkósbottal* támad ellenem!

Látom! Ezer számra látom azokat az egyéneket, a kik *épenolyanok* a minő vagyok én, meg a milyen a — schweizi tehén! Ezért mondja a példabeszéd, hazánkfiáról azt, hogy... »de, ha vele banni tudnak, az ingét is od'adja!«

Hát én nem bánom, ha kinevetnek is azért, hogy önmagamot egy tehénhez hasonlítom. Felejthetetlen előttem ez a kisszántói ut. Felejthetetlen a derék tisztartó tanítása.

Jóleső, hogy halála után így irhatok róla. De hát Guggenbergnek nemcsak jóhivatala, de léleknessége, tudása és — józan esze volt!

Legalább azt lehetett következtetni abból, hogy már az utca népétől sem szégyellette magát és sokszor azoknak szemeláttára verte meg asszonyát.

Nem tudni mi volt az ok, de egy napon megint neki esett az utcán a feleségének és előjáróban egy hatalmas pofont mért az asszony arcájára.

De alig csattant el a pofon, abban a pillanatban egy erős férfi-kar ragadja nyakon Galambos uramat és földre teperve őt.

— Nem restelli, van szive egy védtelen, gyöngé nőt megverni?! — kérde az idegen dühösen és hatalmas öklét felemelve éppen lesujtani készül a folyton dühöngő férjre.

De abban pillanatban nagy esoda történt. A megvert asszony, Galambos uram felesége térdre roskadt és összetett kezekkel kezd könyörögni az idegen férfinak:

— Esdve kérem, ne bántsa az én uramat, mert *ő nagyon jó ember!*

Az idegen ember elengedte Galambos Istvánt ki meredt szemekkel bámult az ő hitvestársára és látszott rajta, hogy valami bánat ült egyszerre a szívére.

Szóltanul haladt felesége mellett hazafelé és mikor beértek megcsókolta az asszonyt anélkül, hogy indokolná e ritkaságba menő tettét.

Azóta Galambos uram házában megfordult az élet, mert a pofonok helyett csókok szoktak csattanni egymás ajkairól. **

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Szeptember 18. Kerékpár virágkorzó a Sport-téren.

* **Királyunk uralkodói jubileuma.** A bécsi Burgban nagyban készülődnek királyunk uralkodói jubileumára. Az udvari ünnepek november 30-tól december 4-ikéig fognak tartani. Az ünnepeket a Szent István templomban nagy ünnepi mise előzi meg, amelyen dr. Gruscha bíboros érsek fog pontifikálni. A templomot egy időre elzárják a közönség elől és hogy a helyet jobban ki lehessen használni, kiviszik a padokat. Az ünnepi mise november 30-ikán délelőtt lesz. A mise zenés részét vagy az udvari zenekar fogja szolgáltatni Richter János karmester vezetésével, vagy pedig a Szent István templom énekkara Preyer karmester vezetésével. Előreláthatólag a koronázási misét fogják játszani és hosszú idő óta most szólal meg először a templom óriás orgonája. A Burgban most alakítják át a régi császár- és idegen lakosztályokat, azután az ugynevezett Radetzky-lakosztályt és a nagy szertartás-termet és a márványtermet. A nagy téli lovarda már teljesen át van alakítva. Ebben négyszáz terítékű ebéd lesz. Az idegen lakosztályban Vilmos német császár fog lakni. Albert szász király pedig a Radetzky-lakosztályt foglalja el. Arra az esetre, ha az orosz császár is Bécsbe jön, a Burg rotunda-épületében, a Mihály-téren jelölnek ki számára lakást. Ebben kilencz gyönyörű terem van berendezve. A jubileumi napok alatt leplezik le Albrecht főherceg szobrát is. A leplezésen jelen lesznek az összes külföldi uralkodók és fejedelmi vendégek. — **Habsburg** Rudolf hatalmas lovaszobrát pedig **Ferencz Ferdinánd** főherceg kezdeményezésére a főhercegek készítették el jubileumi ajándékkul király ő Felségének. A

szobor már munkában van és minden tekintetben sikerültnek ígérkezik. A szobrot valószínűleg a Michaeler-Platzon állítják föl.

* **A kath. körök országos nagygyűlése.** Ismételtlen megemlékeztünk már róla, hogy a kath. körök f. hó 23-án és 24-én országos nagygyűlést tartanak. Most kaptuk meg a nagygyűlés programját, mely a következő: Augusztus 22-én, hétfőn: Este 8 órakor ismerkedési est a Budapesti Katolikus Kör helyiségében. Egy teríték ára 60 kr. Augusztus 23-án, kedden: Délelőtt 9 órakor szent-mise a belvárosi plébánia-templomban. Délelőtt 10 órakor a nagygyűlés a Katolikus Kör dísztermében. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. Mondja: Gróf Esterházy Miklós Móricz. 2. Üdvözlések. 3. A Katolikus Körök Országos Szövetsége. Előadó: Pintér Kálmán, a Budapesti Katolikus Kör ügyvivő alelnöke. 4. Az Országos Szövetség alapszabályainak tárgyalása. 5. A szükséges választások megejtése. Augusztus 24-én, szerdán: Délelőtt 9 órakor szent-mise a belvárosi plébánia-templomban. Délelőtt 10 órakor a nagygyűlés folytatása a Budapesti Katolikus Kör dísztermében. Tárgysorozat: 1. A gyűlés megnyitása. 2. A kath. egyesületek és a katolikus hitélet. 3. A kath. egyesületek és a szociálizmus. Előadó: Gróf Zichy János. 4. A kath. egyesületek és a kath. nevelés. Előadó: Mócsy Antal. 5. A nagygyűlés bezárása. — Délután 1 órakor bankett a Kath. Kör helyiségében. Egy teríték ára 1 frt 20 kr.

* **Papszentelés.** E hónap utoljában dr. Schlauch Lőrincz bíbornok püspök hét végzett papnövendéket fog pappá felszentelni. Augusztus hó 30., 31. és szeptember 1-én reggel 7 órakor a püspöki székház kápolnájában, utolsó napon, szeptember 3-án pedig a székesegyházban megy végbe az ünnepi aktus. Utolsó napon lesz a tulajdonképpeni presbiterre szentelés.

* **A Pecze és Aduna szabályozása.** A hadapród iskola építése folytán égetően sürgőssé vált Pecze és Aduna szabályozása minelyt Biharmegye alispánja a szabályozás elrendelése tekintetében határoz, építeni fogják. A honvédmíniszter ismételve leirt a városhoz, s azon reményét fejezi ki, hogy igyekezni fog a város a szabályozás gyors keresztülvitelén. Egyttal tudatja, hogy az aradi állami uton nyitandó hid létesítésére az államépítészeti hivatalt felhívta.

* **Az aradi országos dalünnep.** Vasárnap délután folyt le Aradon az országos dalos ünnep, amelyen az ország leghíresebb dalegyesületei részt vettek. Ott voltak: a kecskeméti polgári daloskör, a szegedi, makói, újvidéki, kassai, három budapesti, sárospataki, nagy-károlyi, kecskeméti, hódmezővásárhelyi, lugosi, szatmári, temesvári, szatmár-németi, zombori, debreczeni dalegyesületek. A versenydarab: *Gáll* Ferencz a által megzenésített *Bajza*-féle *Sóhajást* adták elő kisebb-nagyobb sikerrel. A szépen sikerült ünnepélyen nagyszámú közönség vett részt, akik élénk érdeklődéssel s figyelemmel hallgatták végig a versenyt. Hétfőn délelőtt az összes egyetek felvonultak az aradi vértanúk szobrához s a szobrot megkoszorúzták. Itt *Lung* György fővárosi tanácsos mondta az ünnepi beszédet. A daloskörök elénekelték a Hymnuszt és a Szózatot. Arad város nevében *Barabás* Béla beszélt. A szobor ünnepély után a »Baross parkba« mentek, ahol szabad verseny volt. Délután folytatták a szabad versenyt, amiközben *Abrányi* Kornélt zajos ovációkban részesítették. Este a ligetben bál volt. A díjakat tegnap délelőtt osztották ki.

* **A vidéki hírlapírók gyűlése.** A vidéki hírlapírók szövetsége tegnap Szegeden Kulinyi Zsigmond elnöklésével igazgatósági ülést tartott. Napirend előtt az elnök tudatta, hogy a szövetség vagyona 30.790 forintot tesz és hogy a felügyelő bizottság, mely ujabban Csányi Jánost, a szegedi kereskedelmi és iparbank vezérigazgatóját választotta elnökéül, a pénz és ügykezelést rendben találta. A folyó ügyek elinté-

zése, új tagok fölvétele és az egyes központok jelentéseinek meghallgatása után egyes városokban élénkebb működés szükségessége lett hangoztatva. Így Kolozsvárott, Egerben, Szentesen Szabadkán, Pancsován, Makón, a hol a szövetség érdekében eddig semmiféle társadalmi mozgalom nem észlelhető. Más helyütt ismét, pl. Veszprémben, Pozsonyban, Székesfehérvárott, Nagykanizsán, Kaposvárott, Kecskeméten, a szövetségnek eddig még tagjai sincsenek. Legfontosabb két tárgya volt az ülésnek a nyugdíj-intézet tervezetének és a szövetségi tőkék gyümölcsösztetésének megvitatása. A nyugdíj kiszámítás táblázatát Reich Manó szegedi tanár terjesztette elő a tagok helyeslése közt. E tervezetet kinyomatják, az összes tagoknak megküldik s a jövő hónapban tartandó rendkívüli közgyűlésen fogják érdemlegesen tárgyalni. A nyugdíj- és segítőalap tőkéjét vagy 4 és fél százalékos zálogleveleken fogják elhelyezni, vagy elfogadják azt a javaslatot, mely egy Szegeden építendő bérház jövedelmével kívánja a tőkék kedvezőbb gyümölcsösztetését elérni. Erre nézve is részletes javaslatot kapott az igazgatóság; e javaslat fölött ugyan csak az őszi rendkívüli közgyűlés fog határozni.

* **Nem lesz anyakönyvvezető.** A napokban említettük, hogy Sürger János szalárdi gyógyszerész a szalárdi anyakönyvvezetőnek neveztetett ki. Mint értesülünk, az illető gyógyszerész a kinevezést nem fogadta el, mivel teendői miatt az azzal járó dolgokat nem végezhette el.

* **Dekreczeniek Nagyváradon.** A nagyváradai új laktanyákat a honvéd miniszter mintaszerűeknek tartja, minden szükségességekkel oly czélszerűen be vannak rendezve. Debreczenben most fognak egy nagyobb szabású lovaslaktanyát építeni s ez okból Stáhl Géza városi főmérnök a városi építészszel tegnap Nagyváradon időztek, hogy tanulmányozzák a laktanyákat s különösen a Ferencz József laktanyát. Busch Dávid főmérnök és Csordásics Ferencz v. építész kalauzolása mellett egy a laktanyákat, mint a honvéd hadapród iskolát megtekintették. Egyik-másik középületünket szintén megnézték s általában megvoltak elégedve a tapasztaltakkal.

* **Nyugdíjgyűlés a vármegyén.** Bihar-vármegyei tisztii nyugdíj-bizottsága évnegyedi rendes ülését augusztus hó 31-én délelőtt 11 órakor tartja meg a megyei székház kistermében.

* **Diszes esküvő.** Vasárnap augusztus hó 14-én tartotta esküvőjét Dely Andor ó-palotai gazdatiszt Seffer Mariska kisasszonnyal, Lobodka István közbecsülésben álló nagyváradai polgár kiváló szép, szeretetreméltó gyámleányával. Az esküvő a v.-olaszi plébánia templomban előkelő, nagy közönség jelenlétében ment végbe. A násznép megérkezésekor a kóruson Dobó János kántor Nászdindulót játszott. Násznagyok voltak: Kabdebó Sándor földbirtokos és Bertsey György ipartestületi elnök; nászasszonyok voltak: Szunyogh Lórándné és Csipkés századosné; koszorus párok: Voszka Karolin és Gyapai Márton, Kárger Rózsika és ifj. Voszka Ferencz. — Dencs János tb. kanonok hosszabb szép beszédet intézett az ifju párhoz s az egybegyűlt közönséghez. — Este a gyámshölők vendégszerető házában gazdag lakoma volt s a fiatalság kora hajnalig jókedvel táncolt Pócsi Laczi zenéje mellett.

* **Beiratások a nőipariskolába.** A Sedlarikné Dudinszky Anna által alapított nagyváradai nőipariskolában a beiratások f. hó 20-án kezdődnek. Tudvalevőleg Nagyvárad városa 10, a keresk. és iparkamara 2, az ipar-

testület 2. és dr. B u l y o v s z k y Józsefné urnó mint védnökön által 2 ingyenes hely lesz betöltendő. Akik ezen helyekre pályázni óhajtanak, kérvényüket f. hó 25-ig a nőpariskola igazgatósági irodájában, Főutca, Bartschháznál annál inkább nyujtsák be, mert később érkező kérvények, — mivel azokat jóváhagyás végett az illetékes helyekre be kell nyujtani, figyelembe vétetni nem fognak.

* **Beiktatás és bucsu B.-Püspökiben.** Ritka szép ünnepély színhelye volt vasárnap a szomszédos Bihar-Püspöki község díszes új temploma, melyet bibornok-püspökünk bőkezűsége emeltetett Isten dicsőségére. A templomszentelés évfordulójának emléket ülték s egyszerűsmind ekkor igatták be a község nagytudományú új plébánosát: dr. *Karácsonyi* János szentszéki ülnököt. A szép ünnepélyen nemcsak a község kath. hívei, hanem körmenettel igen sokan a tótteleki, csatári, p.-szőlősi, ujjalotai plébániák területéről és Nagyváradról. *Palotay* László kanonok igen szép beiktató beszédével vette kezdetét az ünnepély, mely után átadta az új plébánosnak a templom kulcsait, a szertartás könyveket s bemutatta a híveknek új lelkipásztorukat. Dr. *Karácsonyi* János tartalmas eszmegazdag beszédben fejtegette a templom és lelkész közötti kapcsolatot s szép példák illusztrálta, hogy milyen a templom pap nélkül. Ismertette továbbá a b.-püspökii templom kezelését s remek imával zárta be az installációs beszédét, mely után *Palotay* László kanonok ünnepélyes szent misét celebrált nagy segédlet mellett. — Délben az új plébánosnál pompás lakoma volt, melyen *Palotay* László kanonok, *Dencs* János és *Vidovits* György tb. kanonokok, dr. *Székely* István egyet. tanár, *Badzey*, *Gresinszky*, *Richter*, *Vagaszky*, dr. *Vucskics* és *Alacs* plébánosok, *Némethy* Gyula theol. tanár, *Halász* Gyula papnö. aligazgató, *Lindenberger* József int. tanulm. felügyelő, továbbá *Géczy* Lajos püsp. urad. főtitk., *Cserniczky* urad. tisztartó Kis-Szántón, *Herczegh* János közs. jegyző, *Jancsó* Lajos és *Südy* Gyula káptalani tisztek. A lakoma alatt csinos pohárköszöntőkben sem volt hiány. Az új plébános fiui hódolattal a bibornok-püspököt életette; *Dencs* János tb. kanonok pedig dr. *Karácsonyi* Jánosra mondott magyaros áldomást. *Vidovich* György tb. kanonok a most beiktatott új plébános édes anyját, dr. *Székely* István pedig nővéreit köszöntötték lel szellemes pohárköszöntőkben.

* **A király unokái.** A felség születése napja alkalmából unokái kosztümökben fognak gratulálni. A fiu unokák közül három rokokóöltözetben, egy pedig Valéria főhercegnő gyermeke magyar csikósöltözetben jelenik meg a király előtt. A kis főherceg számára már el is készült a ruha, amelyet Gyürky Ferenc népszínházi ruhatárosnál rendeltek, aki azt már el is küldte Ischlbe. Vécsey Mária bárónő udvarhölgy levelet irt erre vonatkozólag Gyürkynek, mely így hangzik; »Mai postával érkezett gyermeknek való csikósöltözet egészen megfelel a szükséges csekély változtatni valótól eltekintve. Csakis a kalap nem jó, igen bő a fejben. Tessék kérem helyette mást küldeni 47 cm. fejbőséggel, ha lehet, magyarosabban felhajtott karimával, hanem úgy, hogy augusztus 17-ére okvetlen itt legyen. — Ischl, augusztus 1. — Vécsey Mária bárónő, udvarhölgy.

* **Az aradi panams.** Aradról közli tudósítónk: Tegnap délelőtt 11 óraker a megye rendkívüli közigazgatási ülést tartott, amelyen a miniszter határozata szerint állásuktól felfüggesztették *Szathmári* Gyula alispant, *Vörös* Vidor tiszti ügyészt és *Schweiger* Alajos főszámvevőt. A közigazgatási gyűlésen a főispán elnökölt. A bizottság előtt *Nagy* Lajos főjegyző olvasta fel a miniszter átiratát. A bizottság tagjai, noha elismeréssel beszéltek a fentneve-

zett tisztviselők eljárásáról, mégis hozzá járultak a miniszter határozatához, hogy a bírók szabadon működhesse. A felfüggesztett tisztviselők helyett a főispán *Nagy* Lajos főjegyzőt az alispáni, *Szathmári* Béla alügyészt a főügyészi és *Balázs* István számvevőt a főszámvevői hivatal vezetésével megbizta. A megye közönsége élénk érdeklődéssel tekint most a megyegyűlés elé, amelyen majd eldől, hogy milyen pótdóval fogják fedezni a hiányokat.

* **Temetés.** Őszintén megnyilatkozott a részvét az oly korán elhunyt *Pontelli* Károly végtisztességén. Előkelő nagyközönség töltötte meg a gyászház udvarát s szebbnél-szebb koszorúk fedték a díszes koporsót és ravatalt. A gyászszertartást dr. *Vucskics* Gyula plebános végezte, *Pálffy* Béla és *Bázár* Győző lelkészek segédletével. Az elhunytat az új központi temetőbe kísérte ki a gyászmenet s a sirnát a Lajos-asztaltársaság nevében *Tompa* Kálmán, a szintársulat tagja vett bucsut az elköltözött társuktól. A koszorúk feliratai a következők voltak:

Magdolna és Ilona — szeretett testvérünknek. Mariska, Róbert és Rózsika — utolsó üdvözlétül. Lujza, Károly és Adélka — a jó testvér, sógor és nagybácsinak. Bossy Sándorné — keresztfiának szeretete jeléül. Lujza, Piroška és Sándor — szeretett unokabátyjának. Nagynénéd Nina néni — a jó Károlynak. Gizella — legyen álmod nyugodt. Lajos asztaltársaság — felejthetetlen tagtársának. Nagybátyád családjával — szeretett Károlyunknak. Szeretet jeléül — nagynénje özvegy Boross Imréné. A legnemesebb szívű hű barátának — Fröhlich István és családja.

A díszes temetést Weiszlovits Adolf és fia temetkezési intézete rendezte.

* **Rendkívüli megyegyűlés.** Már említettük, hogy Biharvármegye főispánja értesítette az alispánt, hogy sürgős ügyek elintézése végett rendkívüli megyegyűlést hívjon össze. *Szunyogh* Péter alispán ez utasításnak eleget tett, a következő meghívót bocsátotta ki:

Minden bizottsági tag urnak!

Főispán ur Ő méltósága folyó évi augusztus hó 10-én 772. szám alatt kelt intézkéréssel a vármegye törvényhatósági bizottságát folyó évi augusztus hó 24-ik napjának délelőtti 10 órájára rendkívüli közgyűlésre hívta össze. Ezen rendkívüli közgyűlés tárgyai a következők:

1. Az érmihályfalvai főszolgabírói lak és hivatal helyiség vétel és építkezési ügye.
2. A m. kir. Ludovika akadémiánál üresedésben lévő egy gróf Buttler János-féle alapítványi helyre kijelölés.
3. A m. kir. honvéd hadapród iskolánál tett vármegyei alapítványi helyre való kijelölés.
4. A bihar-diószegi m. kir. vinczellér iskolánál üresedésbe jött 2 alapítványi és ingyenes hely betöltése.
5. H.-K.-Ujlak község telekkönyv rendezési ügye.
6. Bihar község jegyzői lak építési ügye.
7. Nagy-Szalonta község 90,000 frtos kölcsön ügye.

Miről tek. bizottsági tag urat oly felkéréssel értesitem, hogy ezen rendkívüli közgyűlésre megjeleneni sziveskedjék.

Kelt Nagyváradon, 1898. évi augusztus hó 11-én.

Szunyogh Péter,
alispán.

* **Eljegyzés.** Gallovitch Jenő volt nagyváradai hírlapíró, aki jelenleg a Pécsi Napló segédszerkesztője, eljegyezte kelemenfalvi Ternovszky Alajos helyettes pénzügyigazgató leányát Margitot.

* **Ismét tüzeset H.-Pályiban.** Pár nappal előbb emlékeztünk meg arról a nagy tüzről, mely annyi gazdának összehordott termését pusztította el. Nagy-Boldogasszony napján ismét tűz pusztított a községben. Erdélyi Imre volt községi bíró özvegyének házában boglya-kemence égetésével foglalkozott egy hajdu-bagosi vállalkozó mester, semmit nem adván a vasárnapra s a legnagyobb Mária-ünnepre. Vasárnap éjjel tüzelt benne s a tüze-

lés révén, hétfőn hajnalban a kilencz öles nagy épület lángba borult. Az égetés alatt levő boglyakemenczéből felcsapódó lángok a kémény közepetáján rést találtak s a padlás nádját meggyújtották. Rövid fél óra alatt elhamvadt a ház s a boglyakemence mégis égetlen maradt. Az ünneprontó keservesen lakolt a Mária napjának megszentelteléséért.

* **Elfogatás a sirnál.** Hradiston történt. Mult héten meghalt *Chovanecz* György odaváló gazda, a mélyen sujtott gyászba borult özvegy eltemettette annak módja szerint és a mint a koporsót, a melyben boldogult férje tetemei nyugodtak a sirba eresztették a sirások, megjelent két csendőr és elfogták a jajveszékelő özvegyet. *Chovanecz* György a halottkém szemle, vagyis a vizsgáló orvos jelentése szerint *égési sebekben* halt meg, melyeket a nő eltitkolt. A szenczi kir. járásbíróság ebben büntényt látván, elrendelte a bánatos özvegy elfogatását. A bűnös nő később maga vallotta be, hogy a sebeket tüzes vassal okozta.

* **Veszedelemes légszurás.** Márton Antal rohonczi főtanítót a mult napok egyikén egy légy megcsipte a nyaka táján, mit az nem vett figyelembe, pedig következményeiben majdnem végzetessé válhatott volna. A csipés helyén először gyuladás, majd erős daganat támadt, melyet orvosi segélylyel sietve fel kellett vágatni. A gyógyulás így is több hétig tartott.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Amigó Gyula és neje gyermekei: Amigó Vilma férj: Barabás Felixné, Amigó Ilona férj: Dobos Józsefné, Amigó Elelka, özv. Amigó Józsefné és leánya: Amigó Lujza férj: Gilreiner Adolfné, özv. Fenyvesi Károlyné, szül. Amigó Magdolna gyermekei, Fenyvesi Stephania özv. Spuller Károlyné és Fenyvesi Béla mint testvérek s azok gyermekei s számos rokonok nevében szomorodott szívvel tudatják özv. Obermeier Józsefné szül. Amigó Francziska 1848/9-iki honvédszázadosnének folyó évi augusztus hó 15-én délután 2 óraker élete 67-ik évében hosszú szenvedés és a haldoklók szent-ségének ajtatos felvétele után történt elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai 1898. évi augusztus hó 17-ik napján délelőtt fél 10 óraker a Fő-utca Gróf Bethlen házból a nagyvárad-olasz r. k. plebánia templomban tartandó engesztelő szentmiseáldozat bemutatása után fognak, a várad-olasz közös temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtiszteletre az elhunynak rokonai, tisztelői és ismerősei tisztelettel meghívottak. Nagyvárad, 1898. évi aug. hó 15-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Fölfalták a sertések.** Hajdu-Nánásról borzasztó szerencsétlenség hírének közlik. A szomorú eset, melynek áldozata egy kis kilencz hónapos gyermek, — ujjolag gyászosan illusztrálja a szülői gondatlanságot, melynek már annyi könyhullás volt az oka. Bozsár István csürhésznel egy sertés volt gondozás alatt, Reggel, mikor az ólból kieresztették, — az éhség által kergetett sertés vadállatként neki rontott a csürhész lakháza és konyhája előtt levő verécszés kerítésnek s miután azt áttörte berontott a csürhész lakházába, a hol a bölcsőben minden felügyelet nélkül egy kilencz hónapos gyermek volt. A disznó megrohanta a védtelen csecsemőt s azt úgyszólván fölfalta. A gyermeknek csak a feje maradt meg. Mikor a szétmarczangolt gyermek anyja a szobába lépett, már minden késő volt. A bölcsőben gyermekének csak eltorzult fejét találta; a boldogtalan anyát úgy megrázta e jelenet, hogy kétségbeesve összerogyott és csak nehezen tudták életre hozni.

* **A nevelő ur.** Megirtuk a mult héten ezen a czimen *Gyulai* P. György, igazi nevén *Perzsián* György nevelő viselt dolgait, akit most több rendbeli műveleteiért keres a rendőrség. Tegnap *Gyulai* áliás *Perzsián* hosszú levelet intézett Gerő Ármín rendőrkapitányhoz.

Négy sűrűn teleirt oldalon bizonyítgatja, hogy ő nem bűnös, hanem csak adós s fenyegetőzik a sajtóperrel, amelyet azok ellen a lapok ellen szándékozik indítani, akik történetét megírták. *Gyulai* levelében mindenről beszél, csak arról nem, hogy hol van a lakása, amit pedig megírhatott volna, mert úgy hamarabb előkerülne, illetve hamarabb letartóztatnák. A rendőrség azonban így is nyomon van s valószínűleg a napokban elfogják.

Eskületétel. Nagy Dezső ujonnan kinevezett albiró vasárnap tette le a hivatalos birói esküt a törvényszék együttes ülésében.

* **Husz év múlva.** Ezelőtt husz esztendővel, 1878. februárban a rendőrségi közlöny egyik számában Guzi Nagy Ferencz szolnok-abonyi illetőségű csavargót körözték, akit lopásért ke-restetett a nagyváradi ügyészség. Azóta husz esztendő múlt el s a híres embert nem sikerült elfogni. Most végre a napokban elfogta a községi csendőrség s most már elszenvedi megérdemelt büntetését, — ha ugyan a dolog el nem évelt.

* **A nagyszabeni dráma.** Megírtuk a szomorú házasságtörési drámát, mely Wasserthal kapitány boldog családi fészket dulta föl. A szerencsétlen eset felől most már a hadbíróság is kimondta egyhangú ítéletét és Wasserthalt fölmentette. A házasságtörő asszony beismerte, hogy házassági hűségét megszegte. A tanuvalomások is mind a boldogtalan kapitány mellett szóltak. A felmentett kapitánynak a hadbíróság visszaadta a becsületet, de szíve nyugalomát, melyet egy hűtlen asszony a maga becsülete és boldogsága föllázásával elrabolt, nem adhatja vissza többé — semmi. A nő — mint írják — anyai örömeinek néz elébe s Wasserthal a születendő gyermek törvénytelenítése iránt már megindította az eljárást. Így tehát az egész bűn ódiáját és szégyenét az fogja viselni, a ki legártatlanabb — a gyermek. Ezt cselekszi egy hűtlen asszony.

* **Koszoru megváltás.** A néhai *Pontelli* Károly temetése alkalmával Balogh Mihály szíves volt 4 frtot — koszoru megváltás czimén — az elaggott iparosok alapjára ajándékozni. Fogadja érte e helyen is előismerő há-lás köszönetemet. Az ipartestület jótékonyági bizottsága nevében Bertsey György ipartest. elnök.

* **Nem szereti a rendőrt.** *Hamza* Mihály, aki már egy ízben betörései lopásért hét esztendő-t ült s csak néhány napja eresztették ki a börtönből, ahol hét évig volt becsukva, tegnap délelőtt a nagy-piaczon *Koncz* András püspöki lakos zsebéből kilopott egy pénzes tárczát, azonban meg-csüpték s szökni próbált, de elfogták s bevitték a rendőrségre. A rendőrségen a rendőr-kapitány val-lalni kezdte, de természetesen mindent tagadott s mikor a kapitány megkérdezte, hogy ha ártatlan, hát miért futott, így felelt:

— Hát kirem alászon, én nem szeretem a rendőrt, s mikor megláttam menekültem.

A kapitány természetesen nem hitt ezen szavaknak, letartóztatta s átkísértette az ügyészséghez.

* **Veszélyes furdás.** A fátum úgy hozta magával, hogy *Weisz* Mór szatmári illetőségű bóher a velencei kórgát mellett tegnap egy kis nyári furdót vegyen. A gondolatot csakhamar tett követte s a fiatal ember meglepődéssel élvezte a haragos Körözs hűsítő hatását. Azonban egy lépéssel beljebb s im csakhamar vége a kellemes idylnek. A zavaros ár és mérges hullámok elragadták a szerencsétlent, kinek minden ereje hiábavalónak bizonyult. Már-már elveszteknek látszott, midőn Hajnal Ferencz egy idegen nevű urral megmentette s visszaadta az életnek a már egészen elalélt, szederjes zöld arczu ifjut.

* **Meglopott nő.** *András* Szida lakónő néhány héttel ezelőtt szobát bérelt *Moskovits* Czilinél. Tegnapelőtt *András* Szidi eltávozott hazulról s szobájának kulcsát átadta háziasszonyának. Mig oda volt, elveszett az arany órája lánczostól, ami 70 frt értéket képviselt. A lopással a háziasszony fiúvérét *Mosko-*

vits Leopoldot gyanúsítják, aki a városban többeknek kínálta az órát megvételre potom áron, most azonban a lopást tagadja s azt mondja, hogy azt a bizonyos órát, amit árult, egy ismeretlen asszony adta át neki. A rendőrség azonban nem igen hiszi az ilyen történeteket, letartóztatta a fiatal embert és átadta az ügyészségnek.

* **Hűtlen cseléd.** *Karsai* Róza cselédleány csak néhány napja, hogy szolgál *Guttmann* Salamonnénál s már tegnap gazdája észrevette, hogy szekrényei meg vannak dézsmálva, a ruháiméből hiányzik. A cselédleányt, aki tettét nagy részben bevallotta, letartóztatták és átkísérték az ügyészséghez.

* **Sok az ellensége.** *Bajó* Gyula Inánd községében a közgyám tisztét tölti be s a hivatalában nem érti a tréfát. Természetesen a szigorúságot nem sokan szeretik s így azután van ellensége nagyon is sok *Bajónak*. Folytonosan névtelen fenyegetéseket kap, azonkívül értékes faiskolájából a legszebb gyümölcsfákat kivagdosták. *Beóthy* Pál cséffai főszolgabíró most kéri az alispánt, hogy *Bajó* Gyula közgyámnak a házat és egyéb vagyonát Inánd község terhére biztosítsák tűz ellen.

SZINHÁZ.

Pry Pál megházasodott. Szép Galathea.

Két fényes oldaláról egyszerre mutatkozott be tegnap a színtársulat: a vigjátékban és az operettben; mindkettőben a rendes sikerrel. Sajnálnunk lehet, hogy a közönség csak a középesséknél nem sokkal nagyobb számba töltötte meg a színtér. A kik ott voltak, azok valóban élveztek.

Ennyi elég általában.

Matheus ötletes vigjátékában mindenek előtt *Follinust* kell kiemelnünk *Pry* Pál. az örökké kíváncsi és örökké felsülő, örökké fontoskodó és örökké neveléses londoni polgártárs szerepében. Találós maszkja csak emelte játékát hatását; nyílt színen is kitapsolták. Az egész vigjátéknak nemcsak szerepénél, hanem játékánál fogva is ő volt a központja.

Vendrei a nagybácsi (*Nibbs*) szerepében aratott általános tetszést. Mintha csak egyenesen az ő számára készült volna ez az alak.

Kisebb szerepében kidolgozott egészet adott *Leövey* (*Toby*).

Pataki Béla élénken adta *Hawy* Pegtopot, az ifju férjet, bár a rendezés elég pihenőhöz juttatta.

Kedves szerepe lett volna *Solti* Helénnek, ha tegnap este rendes jó hangulatánál van, Emilyje, ez a csupa tűz asszonyka bizony egészen hidegen hagyott. Egy bájos és még hozzá két hónapos menyecske soha sem viselkedik filozofi nyugalommal hűtlenségen kapott férjével szemben, mint a hogy ő tette.

Hogy a darab még jobban megmaradjon emlékezetünkben, alkalmunk volt azt kétszer is hallani: először a sugótól, másodszer a színpadról. Amit a gyöngébb emlékező tehetséggel rendelkezők bizonyára csak köszönettel vettek.

Az angol komikumhoz járult egy kis magyar komikum is: a *Sir* (uram) szót u. i. *Vendrei* szór-nek, a többi pedig szer-nek ejtette ki, a mi — főleg gyors egymásutánban — nem csekély derűtséget keltett. Nem jobb volna ezeket az angol szavakat magyarul helyettesíteni, vagy hát ha rosszul is, de legalább egyformán kiejteni?

A *Szép Galathea*, ez a végtelenül bájos operettje *Souppénak* követte *Pry* Pál urat.

Élvezetesebb, pontosabban összetanult operett előadást az idén még keveset hallottunk.

Talán azért, mert most kevesen szerepeltek, de azok aztán a társulat legjobb erői voltak.

Megtörtént, hogy a nyitányt általános, osztatlan tapsvihar követte, sőt néhány lelkesült tagja a közönségnek az egész nyitányt meg akarta ujrátatni. Minden további dicséret helyett elég lesz ezt felhozni a zenekar, különösen pedig *Stefanidesz* kiemelésére.

A tapsokból oroszánrész *Székely* Irént (*Galathea*) és *Mezeyt* (*Pygmalion*) illette. Mindketten egymás méltó partnereinek bizonyultak, s nyílt színen több ízben tapsot arattak, *Székely* Irén különösen nemcsak énekével, hanem játékaival is hatott. Az életre kelt s az élet gyönyöreit teljes lélekkel élvező nő teljes művészetet adta vissza.

Csupán mozdulatai mintha néha nagyon egyformák lettek volna.

Mezeyről is csupán elismeréssel szólhatunk. Különösen tetszett *Székely* Irénnel együtt énekelt bordala.

Behizelgő alak volt *Lányi* Edit (*Ganymed*). Annyi bizonyos, hogy ügyes görög öltözékével legalább is, annyi sikert aratott, mint énekével. A *mi görögök, mi ördögök* a kuplét meg kellett ismételnie.

Leövey (*Mydas maecenas*) már maszkjával nagy derűtséget keltett, a mit nem kevésbé emelt hű zsidós jargonja. Ezekkel több hatást ért el, mint énekével; a tulmagas hangok kultiválását semmi esetre nem ajánljuk neki ezen-tul. A *Gorgias* tata kuplétját megisméltették.

A rendezés tökéletes volt.

Nem a színpadon, de a színtérben szerepelt még a közönség is; a karzat közbeszólt, a földszint társalgott, szóval mindenképpen elég élénk volt az este. R—r.

Hírek a színtérből. Ő felségének, szeretett királyunknak születésnapja előestéjén, ma szerdán az igazgatóság kiváló gondnal rendez diszeldadást, mely az ünnephez minden tekintetben méltó lesz. Ugy E. Kovács Gyulának *»Eljen a király!«* ódája, valamint a színészek által személyesített *Tíz Szobor* néma képlet és a *Hymnus* eléneklése bizonyára hozzájárulnak a közönség ünneplő hangulatához. *Mátyás diák és a czinkotai nagy ilcze* jó ízű énekes színművet adják befejezésül, a melynek kitűnő szerepeit *Hatala* Gy., *Kissné*, *Laczkó* A., *Bartos*, *Hornyánszky*, *Leövey*, *Szentgyörgyi*, *Tompa*, *Váradi* és *Vendrei* játsszák. Pénteken kerül színre a szabadságharc 50 éves fordulójára: 1848., a melyből naponta folynak a próbák szorgalmasan.

IRODALOM.

— **Illusztrált lapok.** Egy ujonnan megindult lapnak első példányát kaptuk ma kezhez. A Budapesten megjelenő *»Illusztrált Lapok«* mutatványsszáma ez. Szalon lap ez, mely a mellett, hogy díszére válik bármely asztalnak, tartalma is olyan szalonképes, hogy azt bátran ajánlhatjuk minden intelligens, művelt olvasó figyelmébe. A lapot három nyelven szerkesztik, magyar, francia és német nyelven. Már ezen körülmény is vonzó ereje az *»Illusztrált Lapok«*-nak. A mi a lap munkatársait illeti, teljes jóhiszemben vagyunk az iránt, hogy a lap belső tartalma teljesen méltó lesz annak díszes kiállításához. A legelőkelőbb írói gárdának majd minden tagjától fog közölni érdekesnél érdekesebb dolgokat. A most megjelent első száma *Herkules-fürdő* leírását közli, gyönyörű szép illusztrációkkal. Hozza Magyarország miniszterelnökének, báró *Bánffy* Dezsőnek és ne-jének, valamint *Nikolics* Fédor báró és család-jának, ugyszintén *West* Ede lovagnak, a temesi agrárbank és *Herkules-fürdő* vezérigazgatójának szépen sikerült arcképeit élet-leírásaikkal együtt. Hoz egy igen csinos költeményt *Róna* Bélától a czímlapon, — melynek berendezése igazán műizlésre val — és *Zombory* Gyulától egy kedves kis tárczát Mindezeket összevetve re-

méljük, hogy az *„Illusztrált Lapok”* be fogja tölteni azon helyet a szalonban, a melynek be-töltésére vállalkozott. Ezen nehéz, de nemes céljához kitartást és erőt kívánunk a lap munkatársainak és a mi részünkről — a kolle-gialitás legmesszebb menő pártfogását — már előre is előlegezzük. A lap főszerkesztője *Laszky Albert*, felelős szerkesztője *Ilosvay Hugó*; a szer-kesztőség Budapesten, VIII. kerület Kerepesi-ut 63. szám alatt van, előfizetési ára egész évre 10 frt, félévre 5 frt.

MULATSÁG.

Gyermek-ünnepély. Kiválóan szép ünne-pélyt tartott özv. Dyk Ferenczné kisdédóvó in-tézet tulajdonosnő szombaton apáca-utcza-i kisdédóvó-intézetében számos előkelő szülők és gyermekkedvelők jelenlétében.

Az ünnepély imával kezdődött I. Ferencz József koronás királyunkért, ezt dal és táncz követte, közben tornajáték, mit korukhoz ké-pest igen csinosan adtak elő a kis növendékek, ezután néhány társasjáték volt, majd szavaltak és hazafias dalokat énekeltek és pár beszéde-det mondtak el s végre bemutatták mint a foglalkozásukat is és végre szokás szerint da-lokkal végezték az ünnepélyt.

A kath. kör. mulatsága. A bihar-mező-keresztési róm. kath. kör könyvtára javára 1898. augusztus 20-án saját helyiségében zárt-körü tánczvizalmat rendez. Belépti-díj: szemé-lyenként 50 kr., családjegy 1 frt. Kezdeté este 8 órakor.

Az iparosifjak tánczestélye. A nagy-váradi iparos ifjuság egyrésze augusztus hó 20-án szombaton este zár-sikátor 232. sz. a. e. célra kényelmes udvari helyiségben Szent-István nap emlékére egy reggelitartó családias jellegű és szorosán zártkörű jótekonycélú táncz mulat-ságot rendez. A rendezőség nevében: Varga Sándor, t. r. b. elnök, Marozsán József, t. r. b. rendező, Papp József, t. r. b. jegyző, Körösy István ellenőr, Kápolnai Ödön, pénztárnok, Suman János ellenőr. Belépti-díj: uraknak 50 kr., hölgyeknek tetszés szerint. Kezdeté este 8 órakor. A mulatságon csakis meghívott hölgyek vehetnek részt. A meghívó másra átnem ru-házható és kívánatra előmutatandó. Kitűnő zené-ről, valamint izletes ételről és italról gondos-kodva lesz. A tiszta haszon egyrésze a nép-konyha javára adatik. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság a következő szombaton tartatik meg.

A nagyszalontai ipartestület nyári táncz-mulatsága. Nagyon kellemesnek s az előké-születekből itélve jól sikerülendőnek ígérkezik a nagyszalontai ipartestületnek folyó hó 20-án megtartandó tánczmulatsága, amelyre a kibocsá-tott meghívót egész terjedelmében itt közöljük: Meghívó. A nagyszalontai ipartestület 1898. évi augusztus hó 20-án a vasuti vendéglő helyisé-gében, az első zenekar közreműködése mellett zártkörű tánczvizalmat rendez, melyre kívül czimzettet s b. családját meghívja a rendező-ség. Belépti díj személyjegy 1 korona, család-jegy 2 korona. Kezdeté 7 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáz-tatnak.

SPORT.

Czéllovészlet. A polgári lövőházban f. hó 7. és 14-én tartott lövészeten kilövetett 860 lövés 511 találóval 2927 körrel 85 boller és 35 mélylövessel. Szeget lőtt Janky Antal. Tizen-egyest kört lőttek: Aufricht Alajos tizenkettőt, Mezey Mihály ötöt, Janky Antal négyet, Török László hármat és Tóth Ferencz kettőt. Tizen-kettőt kört lőttek: Mezey Mihály, Török László és Janky Antal hármat—hármat. Díjakat nyer-tek mély lövések után: Arany díjat Janky An-tal, ezüst díjakat Mezey Mihály és Török László. Körlövésekre Mezey Mihály és Török László.

TANÜGY.

A kereskedelmi iskola értesítője. A nagy-váradi felső kereskedelmi iskola növendékei ér-tesítettnek, hogy az 1897—98. tanév értesítőjét a nagyváradi kereskedelmi Csarnok titkári hi-vatalában naponta a délutáni órákban átvehetik.

Igazságszolgáltatás.

Utazás a fegyházba. Tegnap éjjel diszes kompániát vittek el a helyheli fogházból Sza-mosujvárra a fegyházba. Tíz rovott multu egyént, akiket a törvényszék a többi forumok is véglegesen elítéltek. A diszes társaság név-sora a következő: *Balog Antal*, aki csalásért, lopásért és hatóság elleni erőszakért *két esztendőre* van ítélve; *Maierczán György* halált okozott súlyos testi sértésért s anyakönyvi ki-hágásért *hét évi és egy napi*; *Ékes József* lopás-ért *három évi*, *Danka Juon* lopásért *három évi*, *Kosa Sándor* hasonló bűnéért *három és fél évi*; *Simon Lajos* és *Nagy József* lopásért egyenként *két-két esztendei*, *Móga Va-szali*, aki magánokirat hamisításért és hatóság elleni erőszakért *két esztendőt* kapott, végül *Kosányi János*, aki halált okozó súlyos testi sértésért *három esztendőre* van elítélve. A diszes kompániát erős kíséret mellett indították utnak az esteli 11 órai vonattal.

REGÉNY-CSARNOK.

TIZ EV MULVA.

Irta: Stella.

— És még sincs igaza Zsófikám, bármenny-nyire is unja magát a jó Baktaiak társaságá-ban, nem szabad visszavonulnia. Ön itt lakik, itt él, alkalmazkodnia kell a viszonyokhoz.

Csipős, hideg téli idő van, a nap fényesen ragyog, a szél pirosra festi az arcokat, a fa-gyos hó, melynek ötszögecskéi a reá eső nap-sugaraktól kápráztatják a szemet, ropog a láb alatt, de ők nem érzik a hideget, szinte repül-nek a sima jegen.

— Én is belátom ezt, — mond a leány, — nem szép tőlem, hogy így gondolkozom, s még kevésbé, hogy e gondolatoknak kifejezést is adok. De lássa Pis a, nem tehetek róla. Nem vagyok elég nagyvilági hölgy, hogy kellőleg tet-tetni tudjak, a hol nem érzem magam jól, ott kiállhatatlan tudok lenni szörnyen.

— Hát hiszen nem is sokat nyujt ez a társaság. Leány barátja nincs, az asszonyok, a házas urak, no ez nem önnek való mulatság, mert hát a szappanfőzés, zsírolvasztás nem ép-pen érdekes téma fiatal lányoknak. De hát azt hiszi, állandó tárgya ez a jó Baktaiaknak, dehogyan tudnak ők másról is beszélni, no persze ez aztán igazán nem önnek való.

— Éppen ez az Pista amit ki nem áll-hatok, hisz nem is értem.

— Hiszi a pisze. Hanem kedved nagy színésznő, olyan ártatlan arcot tud vágni, hogy az ember megesküdné, hogy ez a kis lány most bizonyára a holnapi leczkére gondol vagy... No de ez igaz mondásomért ne haragudjék meg, s ne fusson úgy, lássa e he-ves mezdulat miatt csaknem baja történt!

— Jaj miért nem tudok tovább menni, kérdé ijedten a lány?

— A sróf kiesett a koresolyából, de mindjárt rendbe lesz minden, — szolt Pista eléje dördelve s ügyes kézzel igazítá a leesni akaró koresolyát — már mehetünk is.

— Köszönöm Pista, — de hogy folytas-sam, higgye el őszintén mondom, nem értek mindent.

— Isten ments, hogy mindent értsen.

— A tizedrészt sem. Még ha valaki fel-világosítana.

— Hagyjuk ezt, ön kedvesebb így, világért sem kell felvilágosítani, mi lenne a világból, ha ilyen kis lányok már mindent tudnának?! De hát ha mindenáron kíván tudni, menjen férjhez a férje majd megmagyaráz mindent.

Köszönöm, ilyen áron nem akarom érteni a baktai hölgyek épületestársalgását. Különben mit akarnak tőlem, olyan öreg volnék már? A 16-ot most töltöttem be és 24—25 éves ko-romig élvezni akarok, mert az a zsarnok — hisz bizonyára az lesz — ugy sem enged majd.

— Zsófi, Zsófi, hangzott a tó partjáról a mama szava, megyünk már, hideg van.

— Jövünk, — volt a válasz.

— Tudja mit Zsófikám, szolt Pista tőr-szóját a partra vezetve és segítkezve neki a koresolya levetésénél, — mert a baktai kor-

csolya egylet még kezdetleges állapotban volt s csak ritkán akadt egy-egy fiu, ki az efféle szolgálatokat teljesítse — nekem 8—10 esztendő-re van szükségem, a mig olyan existenciát teremtek, melyből egy család fenntartása ki-futja, akkor szívesen vállalkozom a zsarnok szerepére. Jó? Hadd legyek én az a zsarnok, ki az életét megkeseríti. Igen?

— Nagy fába vágta fejszét — mond ne-vetve a leány — én hasonlókat hasonlóval fizetek.

— Az nem baj. Hanem igazán akarna az én igám alatt nyögni? vagy talán elkéstem...

— Oh...

— Nos nem felel?

— Ráértünk tíz év múlva.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Ő Felsége Buziáson.

Budapest, aug. 16. (Saj. tudós. táv.) Illetékes körök szerint ő Felsége nem jön 24-én Budapestre, hanem e hó végén Ischlből Buziásra utazik.

A pápa állapota.

Budapest, aug. 16. (Saját tud. táv.) Rómából sürgönyzik: Ő szentsége a pápa egészen jól érzi magát. Ma a kertben jókedvűen beszélgetett rokonaival, mond-ván: Már megint holt híremet költöttétek, pedig érzem, hogy még eleven vagyok. Az ugyan igaz, hogy már nemsokára int végórám és új papát kaptok, akire sok és fontos teendő vár, de azért még én is fogok egyet-mást elvégezni.

A miniszterek Bécsben.

Bécs, augusztus 16. (Saj. tud. táv.) Goluchovszki gróf közös külügymi-niszter, Kállay közös pénzügyminiszter és Kaizl dr. osztrák pénzügyminiszter tegnap, Thun gróf osztrák és Bánffy báró magyar miniszterelnök ma érkeztek ide Ischlből. Baernreither dr. osztrák kereskedelemügyi miniszter ma este ér-kezik meg.

Elmaradt minisztertanácskozás.

Bécs, augusztus 16. (Saját tud. táv.) Bánffy Dezső miniszterelnök és Dániel Ernő kereskedelmi miniszter közt ma értekezlet volt. A holnapi minisztertanács-kozás elmarad.

Eltűnt követségi titkár.

Budapest, aug. 16. (Saj. tudós. táv.) Párisból távirják: A *„Journal”* jelenti, hogy a párisi japán követség titkára, aki tegnap elutazott Havre felé, eltűnt. Nem lehetetlen, hogy a lisieux-i katasztrófa áldozatai között van.

Hírek Szerbiából.

Budapest, aug. 16. (Saj. tudós. táv.) Belgrádból távirják: A szkupstinát novem-ber 24-ig elnapolták. Sándor király ma délben Bécsen keresztül Karlsbadba utazik. Milán király Nizben marad. Ma valamennyi miniszter Belgrádba érkezik.

Halálos kimenetelű párbaj.

Pozsony, aug. 16. (Saj. tudós. táv.) Augusztie katonai számtiszt és Kalbaza hadnagy között pisztolypárbaj volt, mely-nél Kalbaza meghalt.

Sikkasztó hivatalnok.

Szegszárd, aug. 16. (Saj. tudós. táv.)
Halmay, járásbírósi kiadó 3000 frtot sikkasztott, ki tette után önként jelentkezett.

Orosz csapat-szállítás.

Budapest, aug. 16. (Saj. tudós. táv.)
Konstantinápolyból sürgönyzik: Az orosz önkéntes hajóhad Petersburg nevű hajója 1000 ujoncczal és kivándorlókkal Vladivostokba menet tegnap kelt át a Dardaneliákon.

Temetés idegenben.

Budapest, aug. 16. (Saj. tudós. táv.)
Brestből sürgönyzik: A Donau osztrák-magyar hadihajó Grublek nevű matrózát, a ki egy gyakorlat alkalmával az árbo-czoatról leesett és meghalt, tegnap temették itt el. A koporsót az osztrák-magyar lobogó fődte. A végtisztesség megadására az Iphigenie francia hajónak egy százada vonult ki 6 tiszttel vezénylete alatt. Fournier tengernagy és vezérkari főnöke is képviseltették magukat a temetésen. A holttest beszentelése a tengerészeti kápolnában ment végbe. A temetés után Jenik-Zazadsky lovag fregatta-kapitány, a Donau parancsnoka fölkererte a megjelent francia tiszteket, hogy fejezzék ki köszönetét a francia tengerészetnek az osztrák-magyar hajógyászában való részvételükért.

A fegyverszünet.

Budapest, aug. 16. (Saj. tudós. táv.)
New-Yorkból sürgönyzik: A »Commercial Advertiser« washingtoni távirata szerint John Hay, Amerika londoni nagykövete késznek nyilatkozott, hogy mint Day utódja, átveszi a külügyi tárczát.

Budapest, aug. 16. (Saj. tudós. táv.)
Londonból sürgönyzik: Egy itteni kereskedőház hongkongi képviselőitől azt az értesítést kapta, hogy Manila elesett.

Budapest, aug. 16. (Saj. tudós. táv.)
Madridból sürgönyzik: A külügyminiszter hivatalos értesítést kapott arról, hogy Kuba blokádját megszüntették. A kábelösszeköttetés Kubával megint helyreállt. Spanyolországban számos hajótulajdonos készül, hogy élelmiszereket szállítson Kubára.

Budapest, aug. 16. (Saj. tudós. táv.)
Londonból sürgönyzik: A Reuter ügynökségnek jelentik Hongkongból mai kelettel: A német konzul tudatta a Reuter ügynökség képviselőjével, hogy az amerikai haderők bombázták Manila külső védműveit. A város, a mely nem szenvedett kárt, megadta magát.

KÖZGAZDASÁG.**Értesítés.**

A földmivvelésügyi miniszter a következő pályázati hirdetményt tette közzé:

Pályázati hirdetmény.

»A szőlősgazdák bortermelésének okszerű kezelésére és előnyösértékesítésére alkalmas pincze-egyletek, illetőleg szövetkezetek létesítésének előmozdítása végett ezennel pályázatot nyitok egy olyan rövid, népies munka megírására, a mely könnyen érthető módon ismerteti azokat az előnyöket, melyeket a szövetkezetek a termelőknek nyújthatnak, továbbá ismerteti azokat a különféle módozatokat, melyek szerint

ilyen szövetkezetek alakíthatók, felsorolja azokat a feladatokat, melyekre a szövetkezet működését kiterjesztheti s általában utbaigazítást nyújt a szövetkezetek megalakításánál követendő eljárásra s azok legcélszerűbb szervezetére és működésére nézve.

E munka rendeltetése az, hogy a bortermelőket az okszerű borkezelés és előnyös értékesítés tekintetében — a pincze-szövetkezetek hasznos voltáról meggyőzze s őket — saját érdekkükben — ilyen szövetkezetek alakítására ösztönözze.

Maga a munka egy nyomtatott ívig terjedhet: ezenkívül azonban ahhoz részletesen kidolgozott s különböző viszonyokhoz alkalmazható alapszabályminták csatolandók.

A pályaművek idegen kézzel írva s lezárt jellegű levéllel ellátva *f. évi október hó 31-ig* a földmivvelésügyi miniszterium iktató hivatalában nyújtandók be, vagy pedig postán küldendők be.

A két legjobb pályamunkára két pályadíj tűzetik ki.

Az első pályadíj 300 frt, a második pedig 150 frt. E pályadíjak azonban csak olyan munka szerzőjének fognak kiadani, a mely a fent jelzett célnak teljesen megfelel.

A pályadíjjal jutalmazott pályamunkák a földmivvelésügyi miniszterium tulajdonát képezendők.

A midőn a földmivvelésügyi miniszterium ezen pályázati hirdetményét az érdeklődőknek ez uton tudomására hozzuk, egyszersmind értesítjük, hogy bármilyen bővebb felvilágosítás nyereséje céljából forduljanak a földmivvelésügyi miniszterium borászati osztályához.

Nagyvárad 1898 augusztus 16.

Biharmegyei gazd. egylet elnöksége.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1898. aug. hó 16-ik napján tartott vásárral eladott termesztermények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 8.90. Uj 8.60. Kétsz. buza 6.80—7.—. Rozs 6.50—6.70. Arpa 5.—5.30. Zab 5.—5.30. Tengeri: ó 5.80. uj 5.90. Borsó 16.—. Lencse 17.—. Bab 8.—. Köleskása 12.—. Burgonya 2.10. 100 kiló lángliszt 16.50, zsemlyelisztt 15.50, fehérkenyér liszt 15.—, barnakenyér liszt 12.—, széna fuvarral 1.90, szalma 0.55 Szalona 70.—, 6 kiló zsup-szalma —06, 150 dkgr. alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 2.90, cserfa 3.35. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 44.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32, Szilva pálinka —90. Szesz 1.—. 1 mm. kőso 10.70, nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 33.—, szappan 24.—, birka gypaju —, magyar gypaju —, Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 23.—, mész 1.20, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 12.—, köles 6.—, repce 10.—, dió —, mogyoró —, aszu szilva —. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 72, sertéshus 60, juh-hus 32, veres hagyma 7, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 13. Egy liter kőolaj 20. 1 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag — 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1898. évi aug. 16-ról: Tiszta buza körülbelül 2500 hltr, kétszeres buza 800 hltr, rozs 1000 hltr, arpa 400 hltr, zab 450 hltr, tengeri 100 hltr, burgonya 700 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 46 drb, félhizott 65, sovány 220, süldő 350, malac: 600, hizott marha 10, jármás ökör 500, fejős tehén 270, borju 300, bivaly 12, juh és kecske 60, ló 440.

Marha ártáblázat 1898. augusztus 16-ról
Egy pár első rendű jármás ökör 330—355, egy pár másodrendű jármás ökör 230—330, egy pár harmadrendű jármás ökör 130—225, 1 pár fejős tehén 100—200. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 68—86. 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 45—65, 1 drb. veres borju 12—20, 1 drb. fél éves borju 18—26, 1 drb. egy éves borju 22—36, két éves borju 36—60. 1 pár hizott sertés 58—96, 1 pár fél éves 21—25. 1 pár egy éves sertés 36—52. 1 párja két éves sertés 56—84. egy jó igás ló 70—130, drb. pár ökörbőr 16—21, egy pár tehénbőr 13—16. 1 pár borjubőr 6—8, 1 pár lóbor 7—10.

Reich Jenő s Társa**Tőzsde jelentése.**

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, augusztus 16.

Buza őszre	—	—	—	—	8.21
Buza tavaszra	—	—	—	—	8.24
Uj tengeri	—	—	—	—	4.15
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	4.88
Rozs őszre	—	—	—	—	6.50
Zab őszre	—	—	—	—	5.37

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. augusztus 16-án

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	120.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	98.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,00%	—	—	—	—	119.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	97.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.60
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	97.75
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	158.50
Tiszabályaosi és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	140.—
Osztrák járdék papirban	—	—	—	—	101.50
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	101.35
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	121.50
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	101.50
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	140.25
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	910.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	396.—
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	—	362.25
Páris vista	—	—	—	—	361.60
Német birodalmi márka	—	—	—	—	58.80
London vista	—	—	—	—	120.—
Páris vista	—	—	—	—	47.23 1/2
20 márkás arany	—	—	—	—	11.79

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Ő Felsége dicsőségesen uralkodó királyunk születésnapjának előestéjén díszelőadás.

Évadbérllet 104. szám.

Kisbérllet 102. szám

Páros

Páros

Ma szerdán, 1898 augusztus 17-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

I. Szakasz:

ÉLJEN A KIRÁLY!

Óda, irta és szavalja: E. KOVÁCS GYULA.

II. Szakasz:

A tiz szobor.

Némaképlet.

Szent Gellért püspök	—	—	—	Heltai N.
Anonymus	—	—	—	Hornvánszky
Verböczi István	—	—	—	Várad M.
Tinódy Schestény	—	—	—	Vendrei F.
Zrinyi Miklós	—	—	—	Odry Árpád
Hunyadi János	—	—	—	Tompa K.
Pázmány Péter	—	—	—	Kassai K.
Bocskay István	—	—	—	Mezei M.
Bethlen Gábor	—	—	—	Bartos Gyula
Pálffy János	—	—	—	Pataki Béla

HYMNUS, Kölcseytől, éneklé az egész személyzet.

III. Szakasz:

Mátyás diák és a czinkotai nagy iteze.

Eredeti énekes színmű 3 felvonásban. Irtá: Balogh I.

Személyek:

Mátyás	—	—	—	Tompa K.
Kalocsai, kincstárnok	—	—	—	Török K.
Oláh, kincstári irnok	—	—	—	Hornvánszky L.
Czinkó Mihály, sáfár	—	—	—	Bartos Gy.
Lőrincz, apród az udvarnál	—	—	—	Baróti Irma
Kupa Mátyás, a czinkotai kántor	—	—	—	Szentgyörgyi I.
Rebeka, neje	—	—	—	K. Árpási K.
Zsigmond (gyermek)	—	—	—	Várad M.
Katalin (gyermek)	—	—	—	Hatala Gy.
Idegen nő	—	—	—	Laczkó A.
Órsi prépost	—	—	—	Odry Árpád
Vlad Marci, tót diák	—	—	—	Vendrei Ferencz
Gyékény (parasztok)	—	—	—	Vank I.
Káka	—	—	—	Leővey L.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, csütörtökön:

NIOBE.

Bohózat 3 felvonásban.

SZERKESZTŐI POSTA

M. J. Helyben. Munkatársunk mint szemtanu a dolog érdemére vonatkozó s az öneljárására jellemző adatot fentartja s így a közölt hír rectifikálására nincs okunk.

H. B. Helyben. Vasárnapi számunkba tévedésből került azon személyi hír, hogy Winterhalter

Antal és Winkler József haza érkeztek Ez utóbbi nem is volt fürdőn. Készséggel igazoljuk helyre Üdvözet.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazok kik felejthetetlen fivérünk illetve rokonunk *Pontelli Károly* végtisztességén megjelenni szivesek voltak, fogadják ez uton legforróbb köszönetünket.

A gyászoló család.

2592—1898 tkv. sz.

Árverési kérvénye Thury Ignác belényesi lakos végrehajthatónak Szabó Mária és társai végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében.

Árverési hirdmény.

Thury Ignác belényesi lakos végrehajthatónak Szabó Mária, Szabó György, Szabó Mihály, Szabó Mikuláj kiskoruk, Szabó Marina férj. Mihle Miklósné, Szabó Miklós, Szabó Sándor és Szabó Sándor (a Péter) alsó verzári lakos végrehajtást szenvedettek elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási

árverés 28 frt 80 kr. közjegyzői díj, 6 frt 50 kr végrehajtás már megállapított valamint jelenlegi 8 frt 65 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881: LX. t. cz. 144. §-a alapján és a 146. § értelmében a vaskóhi kir. jbiróság területén lévő a Verzár községében fekvő az alsó verzári 18. sz. tjkben A. I 10—19. r. sz. a. foglalt ingatlanokra 302 frtban és az alsó verzári 24. sz. tjkben A. I. 2 r. sz. a. foglalt ingatlanra 181 frtban és ezek után járó és az alsó verzári 98. sz. tjkben foglalt legelő és erdő járandóságra 15 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendel-tetik.

Az árverés megtartására határidőül **1898. évi szeptember hó 6-ik napjának dél-előtti 10 órája** Alsó-Verzár község-házába tüzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 30 frt 20 krt 18 frt 10 krt és 1 frt 50 krt készpénzben vagy az 1881 60. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60 t. cz. 170. § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt átszolgáltatni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első 1/3 részlet az árverés napjától számított 15 nap alatt, a második 1/3 részlet ugyanazon naptól számított 30 nap alatt, a harmadik 1/3 részlet ugyanazon naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverésnapjától a fizetés napjáig 5%-os kamattal fizetendő.

Ezen árverés feltételei, a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál és Alsó-Verzár község előjáróságánál megtekinthetők. Miről értesítendő: Thury Ignác az árverési hird-

ményi kivonattal, a kir. adóhivatal helyben, a kir. pénzügyigazgatóság, a megyei árvaszék N.-Váradon. Szabó Marina férj. Mihle Miklósné, Szabó Miklós ugy is mint a kiskoruk magán gyámja Szabó Sándor a Péter fia Szabó Sándor a György fia, az előjárók A.-Verzár, a körjegyzőség Vaskóhn.

Kelt Belényesen a kir. tvszék mint tkvi hatóságnál 1898 évi június hó 2-án.

Petrovits Ferencz,
kir. albiró.

MEGHÍVÓ.

A Sebes-Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat Nagyváradon a saját irodahelyiségében 1898. évi augusztus hó 27-ik napján, délután 3 órakor

közgyűlést

tart, melyre az érdekeltség tisztelettel meghívatik.

Tárgyak:

1. A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszter ur 37532—898. V.—2. sz. rendelete miniszteri megbízott kirendelése tárgyában.
  2. Ugyanannak 30688—898. V.—2. sz. rendelete és az ezzel kapcsolatos tervek bemutatása.
  3. Jelentés a társulat folyó munkálatáról.
  4. A választmány és 11-es bizottságnak 2—2 taggal leendő kiegészítése.
  5. Folyó ügyek.
- Nagyvárad, 1898. augusztus 12.

Gróf Csáky Lajos s. k.,
társ. elnök.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Szá. v. Sz. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.					
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 54
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v. V. v. V. v. V. v.					
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	H.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
P.-Ladány >	4 05	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 09
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Nagyvárad—Szeged.					
Nagy-Kátá >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Szeged—Nagyvárad.					
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Nagyvárad—Arad.					
												Arad—Nagyvárad.					
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	—	—	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	—	—	Arad ind.	5 10	11 20	9 35	—	—
Ósi >	10 30	4 36	7 44	—	—	Gyula >	12 21	6 34	10 21	—	—	Kurtics >	5 39	11 52	10 07	—	—
Less >	10 48	4 56	8 06	—	—	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	—	—	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54	—	—
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	—	—	Kétegyháza >	2 24	7 44	5 03	—	—	Békés-Csaba >	7 —	2 33	4 50	—	—
Cséffa >	11 0	5 12	8 29	—	—	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	—	—	Gyula >	7 27	3 05	5 26	—	—
Szalonta >	11 26	37	9 08	—	—	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	—	—	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	—	—
Kötegyán >	11 46	† 57	9 37	—	—	Szombatság-Rogoz—Dobrest.						Dobrest—Szombatság-Rogoz.					
Sarkad >	11 57	6 9	9 51	—	—	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	—	—	—	Dobrest ind.	4 22	6 36	—	—	—
Gyula >	12 21	6 34	10 21	—	—	Nánhegyesel >	† 6 34	† 8 21	—	—	—	Nánhegyesel >	† 4 32	† 4 46	—	—	—
Csaba >	2 10	7 22	4 44	—	—	Dobrest érk.	6 44	8 31	—	—	—	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 10	—	—	—
Orosháza >	3 10	8 32	5 50	—	—												
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	—	—												
Szeged >	4 35	10 20	7 55	—	—												

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A * jelzettek feltételes megálló helyek.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda részvénytársaság Nagyváradon.